

Sygn. akt II S 38/12

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA - Jerzy Leder

Sędziowie: SA - Zbigniew Kapiński

SA - Marzanna A. Piekarska - Drązek (spr.)

Protokolant sekr. sąd. Sylwia Zalewska

po rozpoznaniu w sprawie A. S.

skargi wniesionej przez A. S.

na przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w. W. w sprawie obecnie prowadzonej pod sygn. akt VIII Ko 505/11

na podstawie art. 12 ust. 2, 4 i 5 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r.

o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy

w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.) oraz art. 626 § 1 k.p.k.

p o s t a n a w i a:

I. stwierdzić, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Okręgowym w. W. pod sygn. akt VIII Ko 137/09 oraz pod sygn. akt. VIII Ko 505/11 nastąpiła przewlekłość postępowania;

II. zasądzić od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w. W. na rzecz skarżącego A. S. kwotę 10.000 (dziesięciu tysięcy) złotych;

III. zlecić Sądowi Okręgowemu w. W. niezwłoczne przeprowadzenie i zakończenie rozprawy – zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., a w szczególności z uwzględnieniem prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego;

IV. w pozostałym zakresie skargę oddalić;

V. zwrócić A. S. uiszczoną opłatę od skargi w kwocie 100 (stu) złotych;

VI. kosztami postępowania związanymi z rozpoznaniem skargi obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W dniu 9 lipca 2012 r. (data wpływu) A. S. wniósł skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Okręgowym w. W. w sprawie o zadośćuczynienie, toczącej się obecnie pod sygn. akt VIII Ko 505/11.

Skarżący wniósł o stwierdzenie przewlekłości powyższego postępowania, wydania Sądowi Okręgowemu zaleceń dotyczących zakończenia postępowania w rozsądnym czasie oraz zasądzenia na jego rzecz kwoty 20.000 zł.

W odpowiedzi na skargę Wiceprezes Sądu Okręgowego. W. wniosła o jej oddalenie w całości podnosząc, że postępowanie w sprawie toczy się od dnia 29 czerwca 2011 r. i przedłuża się z powodu zachowania wnioskodawcy, który nie stawia się na terminy rozpraw oraz złożył wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w. W., które to postępowanie do chwili obecnej nie zostało zakończone.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarga jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

O nieuzasadnionej zwłoce w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.) można mówić wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne do jego zakończenia, uwzględniając przede wszystkim ocenę terminowości i prawidłowości podejmowanych w danej sprawie czynności sądowych, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony oraz zachowanie się strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Analiza akt przedmiotowej sprawy, zdaniem Sądu Apelacyjnego wskazuje, iż sposób prowadzenia niniejszego postępowania uzasadnia stwierdzenie jego przewlekłości.

Na wstępie podzielić należy stanowisko skarżącego, iż przedmiotem oceny problemu przewlekłości winno zostać objęte nie tylko postępowanie sądowe o sygn. akt VIII Ko 505/11 ale również postępowanie prowadzone pod sygn. VIII Ko 137/09, gdyż dotyczą one w istocie tego samego żądania A. S. - o zasądzenie zadośćuczynienia. Z punktu widzenia strony postępowania, której przysługuje konstytucyjnie zagwarantowane prawo do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) obojętna jest bowiem liczba toczących się w jednej sprawie postępowań, akt spraw czy ich sygnatur, istotny jest natomiast czas oczekiwania na ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie pierwotnie zgłoszonego żądania.

W piśmie z dnia 19 listopada 2008 r. zatytułowanym „wniosek o zadośćuczynienie” skierowanym do Sądu Okręgowego w. K. A. S. wniósł wyraźnie o zasądzenia zadośćuczynienia w kwocie 25.000 zł za krzywdy poniesione w wyniku bezprawnych represji władz komunistycznych w latach 1982 r. – 1990 r. (k. 4 – akta o sygn. VIII Ko 137/09). W treści żądania wnioskodawca zwrócił się także o unieważnienie represyjnych decyzji i orzeczeń organów PRL związanych z jego działalnością opozycyjną.

Sąd Okręgowy w. K. postanowieniem z dnia 6 kwietnia 2009 r. wyłączył do odrębnego rozpoznania sprawę odnośnie do stwierdzenia nieważności orzeczeń w postaci wyroku Sądu Ś. O. W. w. W. z dnia 2 listopada 1982 r. (sygn. akt SoW 1034/82, RwW 816/2/XI/82) i przekazał tę sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w. W. oraz wyroku Sądu Wojewódzkiego w. W. z dnia 22 kwietnia 1986 r. (sygn. akt IV K 230/85) sprawę w tym przedmiocie przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w. W.. Akta w ostatniej z wymienionych spraw wpłynęły do Sądu Okręgowego w. W. w dniu 16 czerwca 2009 r., zaś sprawę zarejestrowano pod sygnaturą akt VIII Ko 137/09 w przedmiocie unieważnienia orzeczenia (k.14). Zarządzeniem z dnia 19 marca 2010 r. termin posiedzenia wyznaczono na dzień 28 kwietnia 2010 r. W tej dacie, z uwagi na uzasadniony wniosek pełnomocnika wnioskodawcy, odroczone termin rozpoznania sprawy do dnia 19 maja 2010 r.

Postanowieniem z dnia 19 maja 2010 r. Sąd Okręgowy w. W. stwierdził nieważność wydanego wobec A. S. w dniu 22 kwietnia 1986 r. wyroku Sądu Wojewódzkiego w. W. o sygn. akt IV K 230/85 oraz wydanego w dniu 12 września 1986 r. postanowienia Sądu Najwyższego (sygn. akt V Ko 32/86) mocą którego umorzono postępowanie karne w sprawie o sygn. IV K 230/85 (k. 75).

Tymczasem orzeczenia te od dawna nie funkcjonowały już w obrocie prawnym, ponieważ wyrok Sądu Wojewódzkiego w. W. (IV K 230/85) został zmieniony wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1991 r., którym uniewinniono A. S. od popełnienia zarzuconych mu czynów a nadto uchylono postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1986 r. (k. 75 – VIII Ko 505/11). Z tego powodu A. S. zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 19 maja 2010

r. (k. 91). Zarządzeniem z dnia 7 lipca 2010 r. odmówiono przyjęcia zażalenia z uwagi na brak interesu prawnego A. S. w jego zaskarżeniu (k. 93). Zarządzenie to utrzymał w mocy Sąd Apelacyjny w W. postanowieniem z dnia 14 września 2010 r. (sygn. akt II AKz 688/10 - k. 108). W dalszej kolejności Sąd Okręgowy bez względu na treść pierwotnego wniosku A. S. z dnia 19 listopada 2008 r. uznał sprawę za zakończoną i nie podjął już żadnych czynności procesowych.

W dniu 29 czerwca 2011 r. (data wpływu) A. S. złożył „Wniosek – ponowienie o zasądzenie zadośćuczynienia” do Sądu Okręgowego w W.. W uzasadnieniu przypomniał, że właśnie kwestii zadośćuczynienia dotyczył jego wniosek z listopada 2008 r., który doprowadził do zbędnego unieważnienia wyroku karnego. Wniosek ten został zarejestrowany pod sygn. VIII Ko 505/11 - w przedmiocie odszkodowania. Zarządzeniem z dnia 8 listopada 2011 r. wyznaczono pierwszy termin rozprawy na dzień 19 stycznia 2012 r. Na tejże rozprawie A. S. złożył wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Okręgowego w W. wobec czego odroczone rozprawę bez terminu, mimo oczywistego braku uzasadnienia dla tak sformułowanego żądania.

Postanowieniem z dnia 30 stycznia 2012 r. Sąd Okręgowy w W. wniosek A. S. pozostawił bez rozpoznania jako niedopuszczalny (k. 33). Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł A. S.. Zarządzeniem z dnia 16 marca 2012 r. odmówiono przyjęcia zażalenia „na postanowienie z dnia 19 stycznia 2012 r.” jako niedopuszczalnego z mocy prawa. Na skutek zażalenia wnioskodawcy Sąd Apelacyjny w W. postanowieniem z dnia 14 czerwca 2012 r. uchylił powyższe zarządzenie stwierdzając błędy formalne zarządzenia (k. 71 – 72). W dniu 20 czerwca 2012 r. zapadło kolejne zarządzenie odmawiające przyjęcia zażalenia na postanowienie z dnia 30 stycznia 2012 r. Kolejna rozprawa w sprawie VIII Ko 505/11 odbyła się w dniu 4 lipca 2012 r., na który to termin nie stawiał się A. S.. Sąd Okręgowy w W. z powodu nieobecności wnioskodawcy oraz z uwagi na fakt, że nie zostało zakończone postępowanie w kwestii wyłączenia sędziów, odroczył rozpoznanie sprawy bez terminu (k. 89).

Mając na względzie przedstawiony powyżej tok postępowania w przedmiocie roszczenia o zasądzenie zadośćuczynienia uznać należy, iż w niniejszej sprawie doszło do przewlekłości postępowania sądowego oraz do podjęcia czynności zbędnych, a nawet błędnych. W sprawie o niewielkim stopniu skomplikowania, tak pod względem prawnym, jak i faktycznym, skarżący oczekuje na ostateczne rozstrzygnięcie jego wniosku o zadośćuczynienie od prawie 4 lat. Podkreślić w tym miejscu dodatkowo należy, iż zgodnie z treścią art. 554 § 2 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, sprawy o odszkodowanie, powinny być rozpoznawane w pierwszej kolejności i ze szczególną dbałością o prawa pokrzywdzonych. Ideą tych instytucji jest świadczenie przez Państwo Polskie satysfakcji moralnej i rekompensaty finansowej dla osób, które przyczyniły się do odzyskania niepodległego bytu Państwa. Do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki doszło jednocześnie na skutek opieszałości oraz nieprawidłowego sposobu prowadzenia postępowania przez Sąd Okręgowy w W., a to z kolei rodzi obowiązek przyznania na rzecz skarżącego odpowiedniej rekompensaty pieniężnej.

Sąd Apelacyjny nie znalazł jednak podstaw do zasądzenia na rzecz skarżącego żądanej przez niego sumy pieniężnej. Wskazać należy, iż „uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa (...) sumę pieniężną w wysokości od 2.000 złotych do 20.000 złotych” (art. 12 ust. 4 ustawy). Nadmienić należy, że skarżący wniósł o zasądzenie na jego rzecz maksymalnej kwoty 20.000 zł, co w świetle powołanego przepisu możliwe jest w wyjątkowych wypadkach. Zasądzając na rzecz A. S. kwotę 10.000 zł Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę zarówno okres przewlekłości postępowania, jak i znaczenie sprawy dla strony uznając, że w wystarczającym stopniu poczucie krzywdy autora skargi zrekompensuje mu przyznanie w/w kwoty. Zasądzając tę kwotę Sąd Apelacyjny miał również na względzie zachowanie samego skarżącego. Nie można bowiem pominąć kwestii, iż składając wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów orzekających we wszystkich wydziałach Sądu Okręgowego w W., bez wskazania konkretnych sędziów oraz jakichkolwiek okoliczności, które mogłyby wywoływać wątpliwości co do bezstronności któregośkolwiek z nich, A. S. przyczynił się w części do opóźnienia w przeprowadzeniu rozprawy w ostatnim czasie.

Uwzględniając długotrwałość postępowania w niniejszej sprawie, które znacznie przekracza przeciętne ramy czasowe przewidziane do rozstrzygnięcia spraw przedmiotowo zbliżonych do rozpoznawanej sprawy, Sąd Apelacyjny zlecił

Sądowi I instancji niezwłoczne przeprowadzenie i zakończenie rozprawy, po rozstrzygnięciu kwestii wyłączenia sędziów.

Z uwagi na zasadność skargi, Sąd Apelacyjny kosztami postępowania związanymi z rozpoznaniem skargi obciążył Skarb Państwa oraz na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki zwrócił skarżącemu opłatę od skargi.

Z tych względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia.